

Skaidrojums

**par Veterinārmedicīnas likumā un Ministru kabineta noteikumos Nr.199 noteikto
prasību piemērošanu valsts uzraudzībā esošās dzīvnieku infekcijas slimības vai
epizootijas uzliesmojuma laikā radušos zaudējumu kompensāciju**

I. Dzīvnieku infekcijas slimību saraksts

Epizootijas (saraksts) pēc kuru uzliesmojuma veic veterināro ārkārtas pasākumu īstenošanu (tabula Nr.1).

Dzīvnieku infekcijas slimības (saraksts) pēc kuru uzliesmojuma veic veterināro ārkārtas pasākumu īstenošanu

1. tabula

N.p.k.	Dzīvnieku suga	Epizootijas
1.	Liellopi	govju mēra vīrusa infekcija
		mutē un nagu sērga
		Rifta ielejas drudža vīrusa infekcija
		nodulārā dermatīta vīrusa infekcija
		<i>Mycoplasma mycoides subsp. mycoides SC</i> infekcija (kontagiozā govju pleiopneimonija)
2.	Aitas	mazo atgremotāju mēra vīrusa infekcija
		aitu un kazu bakas
		mutē un nagu sērga
		Rifta ielejas drudža vīrusa infekcija
3.	Kazas	mazo atgremotāju mēra vīrusa infekcija
		aitu un kazu bakas
		kazu kontagiozā pleiopneimonija
		mutē un nagu sērga
		Rifta ielejas drudža vīrusa infekcija
4.	Cūkas	klasiskais cūku mēris
		Āfrikas cūku mēris
		mutē un nagu sērga
5.	Zirgi	Āfrikas zirgu mēris
		<i>Burkholderia mallei</i> infekcija (zirgu ļaunie ienāši)
6.	Turēti briežu dzimtas dzīvnieki	mutē un nagu sērga
7.	Mājputni	augsti patogēnā putnu gripa
		Nūkās slimības vīrusa infekcija
8.	Akvakultūras dzīvnieki	epizootiskā hematopoētiskā nekroze (EHN) zivīm
		<i>Perkinsus marinus</i> infekcija (perkinsoze)
		<i>Microcytos mackini</i> infekcija (mikrocitoze)
		Tauras sindroma vīrusa infekcija vēžveidīgajiem
		dzeltenās galvas vīrusa infekcija vēžveidīgajiem

Valsts uzraudzības dzīvnieku infekcijas slimības (saraksts) kurām izskaušanu, kontroli un uzraudzību veic īstenojot ikgadējas un daudzgadējas valsts veterinārās programmas (tabula Nr.2).

Dzīvnieku infekcijas slimības (saraksts) kurām izskaušanu, kontroli un uzraudzību veic īstenojot ikgadējas un daudzgadējas valsts veterinārās programmas

2. tabula

N.p.k.	Dzīvnieku suga	Valsts uzraudzībā esošās dzīvnieku infekcijas slimības (izņemot epizootijas)
1.	Liellopi	<i>Mycobacterium tuberculosis</i> kompleksa infekcija
		<i>Brucella abortus</i> , <i>B. melitensis</i> , <i>B. suis</i> infekcija liellopiem, aītām un kazām
		trakumsērgas vīrusa infekcija
		govju enzootiskā leikoze
		govju infekciozais rinotraheīts/infekciozais pustulozais vulvovaginīts
		govju virusālā diareja
		transmisīvā sūkļveida encefalopātija (TSE)
		liesas sērga
2.	Aitas	<i>Brucella abortus</i> , <i>B. melitensis</i> , <i>B. suis</i> infekcija
		trakumsērgas vīrusa infekcija
		transmisīvā sūkļveida encefalopātija (Skrepi slimība)s

3.	Kazas	<i>Brucella abortus</i> , <i>B. melitensis</i> , <i>B. suis</i> infekcija trakumsērgas vīrusa infekcija transmisīvā sūklīveida encefalopātija (Skrepi slimība)
4.	Turēti briežu dzimtas dzīvnieki	trakumsērgas vīrusa infekcija transmisīvā sūklīveida encefalopātija (Hroniskās novājēšanas slimība)
5.	Zirgi	trakumsērgas vīrusa infekcija
6.	Cūkas	trakumsērgas vīrusa infekcija Aujeski slimības vīrusa infekcija <i>Brucella abortus</i> , <i>B. melitensis</i> , <i>B. suis</i> infekcija
7.	Pieaugušu dējējvistu (<i>Gallus gallus</i> suga), broileru (<i>Gallus gallus</i> suga), vaislas tītaru un gaļas tītaru saimes	<i>Salmonella enteritidis</i> vai <i>Salmonella typhimurium</i> , tostarp monofāziska <i>Salmonella typhimurium</i> ar antigēna formulu 1,4,[5],12:i:-, infekcija
8.	Pieaugušu vistu (<i>Gallus gallus</i> suga) vaislas saime, kurā ir vismaz 250 putnu	<i>Salmonella enteritidis</i> , <i>Salmonella typhimurium</i> , tostarp monofāziska <i>Salmonella typhimurium</i> ar antigēna formulu 1,4,[5],12:i:-, <i>Salmonella virchow</i> , <i>Salmonella infantis</i> un <i>Salmonella hadar</i> infekcija
9.	Mājputnu ganāmpulks, no kura paredzēta pārtikas produktu (gaļa, olas) iegūšana nelielā apjomā un tieša piegāde galapatērētājam	<i>Salmonella enteritidis</i> vai <i>Salmonella typhimurium</i> , tostarp monofāziska <i>Salmonella typhimurium</i> ar antigēna formulu 1,4,[5],12:i:- infekcija <i>Mycobacterium avium</i> (putnu tuberkuloze)
10.	Bites	Amerikas peru puve bišu saimēm
11.	Akvakultūras dzīvnieki	vīrusālā hemorāģiskā septicēmija (VHS) inficēšanās ar lašu infekciozās anēmijas (ISA) vīrusu, kura genoma izteikti polimorfiskajā reģionā (HPR) ir delēcijas infekciozā hematopoētiskā nekroze (IHN) <i>Bonamia ostreae</i> infekcija <i>Marteilia refringens</i> infekcija (marteilioze) balto plankumu sindroma vīrusa infekcija vēžveidīgajiem

II. Personas iesniegums zaudējumu kompensācijas saņemšanai

1. Iesnieguma iesniegšanas termiņš LAD

Persona iesniegumu iesniedz LAD*

30 dienu laikā

pēc noslēguma dezinfekcijas pabeigšanas un dezinfekcijas kvalitātes un efektivitātes laboratorisko izmeklējumu atbilstošu rezultātu saņemšanas

vai

100 dienu laikā

pēc sākotnējās dezinfekcijas pabeigšanas, ja noslēguma dezinfekciju neveic vai nepieprasa zaudējumu kompensāciju par noslēguma dezinfekciju

*Persona iesniegumu iesniedz LAD:

- 1) izmantojot LAD Elektroniskās pieteikšanās sistēmu (EPS) <https://eps.lad.gov.lv> vai
- 2) papīra formā rakstveidā, vai
- 3) mutvārdos. LAD nodrošina, ka fiziskās personas identitāte ir pārbaudīta saskaņā ar Fizisko personu elektroniskās identifikācijas likumu. Mutvārdu iesniegumu LAD tūlīt noformē rakstveidā, un iesniedzējs to paraksta.

2. Iesniegumu skaits

Par vienu infekcijas slimības gadījumu persona kompensācijai iesniedz tikai **vienu iesniegumu**. Vienā iesniegumā ir kompensācijas pieprasījums par visiem radušies zaudējumiem vienā novietnē (objektā).

!!!! Izņēmums !!!!

Plaša epizootijas uzliesmojuma gadījumā zaudējumu kompensācijai var pieteikties divās atsevišķās reizēs:

pirmajā reizē - pēc sākotnējās dezinfekcijas – viens iesniegums par dzīvniekiem, iznīcinātiem dzīvnieku izcelsmes produktiem un reproduktīvajiem produktiem, ja ir pabeigta sākotnējā dezinfekcija

otrajā reizē – pēc dzīvnieku novietnes noslēguma dezinfekcijas – viens iesniegums par iznīcināto dzīvnieku barību, inventāru (kuru nevar dezinficēt) un dzīvnieku novietnē veikto noslēguma dezinfekciju

Par **plaša epizootijas uzliesmojuma gadījumu** uzskatāma situācija, kad dzīvnieku novietnē dzīvnieku skaits pārsniedz 1000 liellopu vienības. (Liellopu vienību aprēķināšanai piemēro koeficientus (pielikumā 3.tabula)).

Pārreķiniem piemērojamais koeficients atkarībā no dzīvnieku veida

3.tabula

Nr.p.k	Dzīvnieks	Koeficients
1.	Buļļi, govys un citi liellopi, kas vecāki par 24 mēn., un zirgu dzimtas dzīvnieki, kas vecāki par 6 mēn.	1,000
2.	Liellopi vecumā no 6 līdz 24 mēn.	0,600
3.	Liellopi, kas nav vecāki par 6 mēn.	0,400
4.	Aitas (t. sk. mufloni) un kazas	0,150
5.	Vaislas sivēnmātes (> 50 kg)	0,500
6.	Citas cūkas	0,300
7.	Dējējvistas	0,014
8.	Citi mājputni	0,030
9.	Truši	0,030
10.	Brieži (staltbrieži)	0,610
11.	Dambrieži	0,300
12.	Ziemeļamerikas brieži (baltastes un melnastes brieži)	0,400
13.	Stirnas	0,130

Pamatojums

Ministru kabineta noteikumiem Ministru kabineta 2015.gada 7.aprīļa noteikumi Nr.171 "Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides, klimata un lauku ainavas uzlabošanai 2014.–2020.gada plānošanas periodā"

Tas nozīmē, ka plaša epizootija būs dzīvnieku novietnē ar vismaz 3 500 cūkām vai vismaz 71 400 dējējvistām vai 35 000 citiem putniem.

3. Iesnieguma aizpildīšana

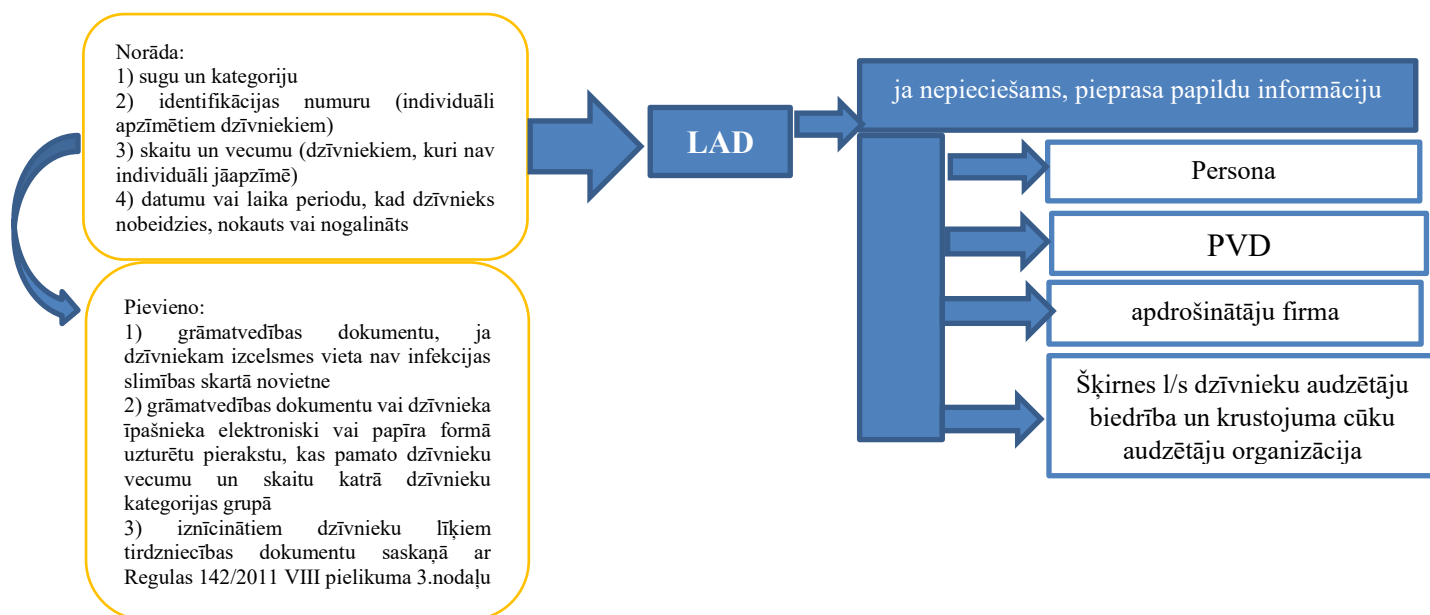
3.1. Personas iesniegums zaudējumu kompensācijai

Persona iesniegumā norāda

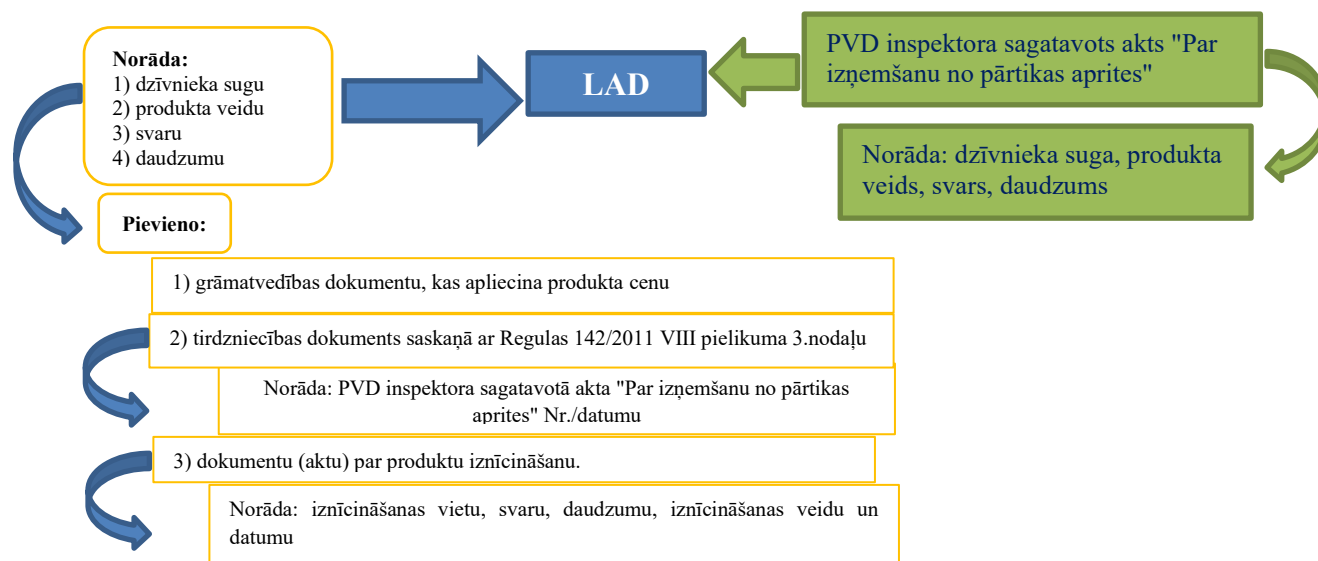
```

graph LR
    A[personas datus]
    B[novietnes un ganāmpulka reģistrācijas numuru Lauksaimniecības datu centra reģistrā]
    C[bankas rekvizītus]
    D[iesniegumu skaitu]
    E[slimības nosaukumu]
  
```

3.2. Informācija par likvidēto dzīvnieku

3.3. Informācija par likvidēto dzīvnieku izcelsmes produktu un reproduktīvo produktu

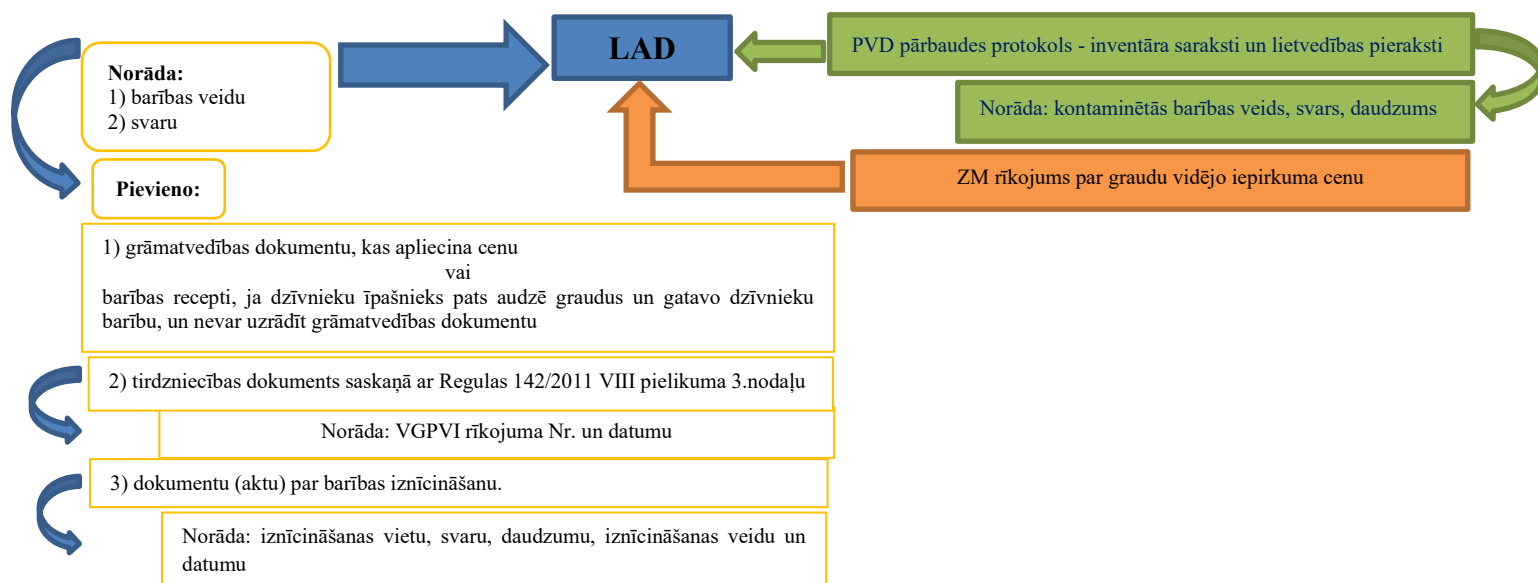

Dzīvnieku izcelsmes produkti ir produkti, kas paredzēti lietošanai pārtikā.

Reproduktīvie produkti ir mākslīgai pavairošanai paredzēta sperma, ovocīti un embriji, kā arī inkubējamas olas.

Inkubējamās olas ir mājputnu vai nebrīvē turētu putnu dētas olas, kas paredzētas inkubēšanai. Inkubējamās olas no izdēšanas brīža ne ilgāk kā līdz septiņu diennakšu laikā ir ievietojamas inkubatorā.

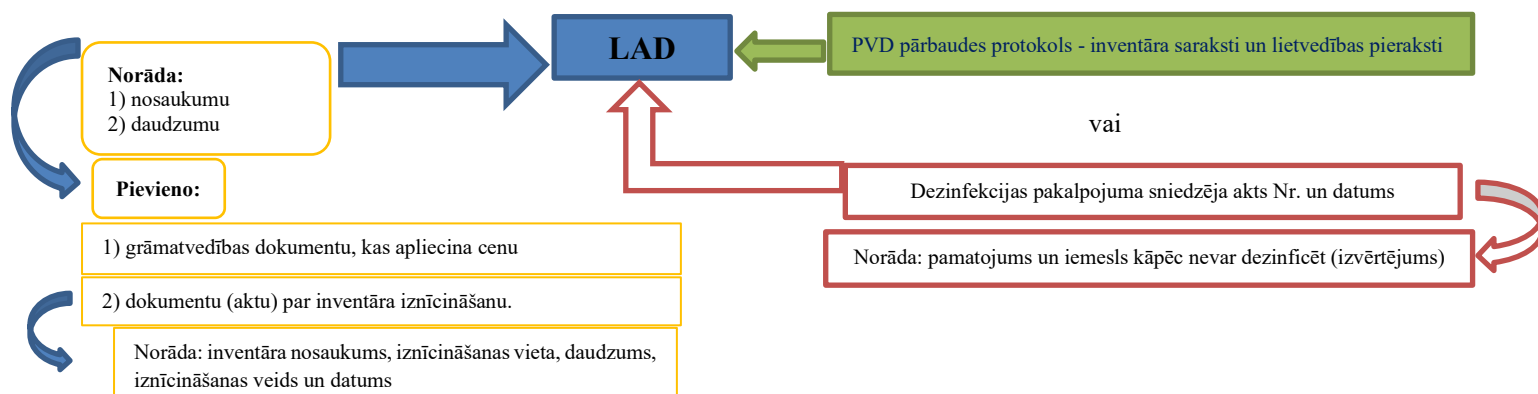
3.4. Informācija par likvidēto dzīvnieku barību

Kompleksā barība ir barības maisījums, kura sastāvs ir pietiekams dienas devas nodrošināšanai, bet barības maisījums ir vismaz divu barības sastāvdaļu sajaukums, kurā ietilpst vai neietilpst barības piedevas un kurš paredzēts dzīvnieku barošanai kompleksās barības vai papildbarības veidā.

Barības sastāvdaļas ir augu vai dzīvnieku izcelsmes produkti, kuru galvenais nolūks ir apmierināt dzīvnieku uztura vajadzības, to dabīgajā stāvoklī, svaigi vai konservēti, un produkti, kas iegūti to rūpnieciskās pārstrādes, un organiskas vai neorganiskas vielas, kas satur vai nesatur barības piedevas, kuras ir paredzētas izmantot dzīvnieku barošanā vai nu kā tādas, vai arī pēc pārstrādes, vai gatavojot kombinēto barību vai kā premiksu nesējus.

3.5. Informācija par likvidēto inventāru, ko nav iespējams dezinficēt

Inventāru var dezinficēt, izvēloties atbilstošu dezinfekcijas metodi un līdzekli.

!!! Izņēmums !!!

Inventārs (piemēram, koka inventārs, koka aizgaldi), ko nevar dezinficēt, izmantojot šādas metodes:

- 1) mehāniskās (piesārņotā slāņa noņemšana, mazgāšana, vēdināšana, filtrācija),
- 2) fizikālās (žāvēšana, apdedzināšana, vārīšana, sadedzināšana, apstarošana ar ultravioleto starojumu, jonizējošais starojums),
- 3) ķīmiskās,
- 4) bioloģiskās,
- 5) termiskās vai
- 6) kombinētās dezinfekcijas metodes.

Piemērs inventāra dezinficēšanai, izvēloties atbilstošu dezinfekcijas metodi un līdzekli.
fizikālās iedarbības dezinfekcijas metodes:

- Mazgāšana, tīrīšana un dezinfekcija ar dezinfekcijas līdzekļiem;
- Vārīšana ūdenī parastā atmosfēras spiediena apstākļos 30 minūtes. Dezinfekcijas efektu pastiprina, pievienojot ūdenim 1–2% sodas;
- Vārīšana spiediena apstākļos 20 minūtes;
- Dezinfekcija ar karstu ūdeni veļas mašīnā 90°C temperatūrā;
- Apstrāde ar atklātu liesmu, apstrādājot metāla priekšmetus.
- Karsts gaiss 110–150°C temperatūrā krāsnīs vai žāvētājos vismaz 30 minūtes ilgi. Augstāka temperatūra un mitrums palielina dezinfekcijas efektu. Karstā gaisa dezinfekcija ir noderīga tikai maza izmēra inventāram un materiāliem;
- Tvaika dezinfekcija ar fiksētu vai mobilo tvaika ģeneratoru. To ir noderīgi izmantot, jo tvaiks var būt arī karstāks par 100°C temperatūru. Atkarībā no izvēlēta spiediena var izmantot 110°C karstu tvaiku ar ekspozīcijas laiku 40–45 minūtes. Var lietot bišu vaska sterilizācijai. Tvaika un spiediena kopdarbība ir autoklāva darbības pamats;
- Dezinfekcija ar ultravioletajiem stariem.

Gaismas stariem ar viļņu garumu 253–280 nm ir baktericīds efekts. Maksimālo efektu dod 265 nm gaismasstari. Savukārt starojums ar viļņu garumu, kas īsāki par 185 nm, izraisa ozona veidošanos. Šos starus satur tiešie saules stari, kā arī tā sauktās baktericīdās lampas. Lampas efektivitāte atkarīga no tās vecuma un nostrādāto stundu skaita. Ultravioletais starojums neieklūst apstrādājamā objektā. Tā iedarbība ir tikai uz apstarotās virsmas tajā vietā, kur šie stari krīt. Netūrumi uz virsmas (piemēram, bišu vaska, propolisa u.c. atliekas) iedarbības efektivitāti būtiski samazina. Mikrobi, kas atrodas ūdenī, to apstarojot, tiek nogalināti 0,1 līdz 1 mm dziļi. Ultravioletais starojums ir iedarbīgs pret lielāko daļu vīrusu, bet tas neiznīcina sporulējošās baktērijas (Amerikas peru puves ierosinātājs);

• Jonizējošais starojums (radioaktīvais starojums) noteiktā viļņu garumā (ap 10 pikometri – gamma starojums) izraisa baktēriju bojāeju. Minimālā deva, kas nogalina baktērijas, ir 5 kGy (kilogrejs atbilst KJ/kg). Ekspozīcijas iekārta ir sarežģīta, to nav iespējams konstruēt un lietot amatierim. Apstrādātam inventāram pēc tam nav radioaktīvā piesārņojuma. Šī dezinfekcijas metode tiek plaši lietota, piemēram, pārsienamo materiālu apstrādē un varētu būt noderīga arī biškopībā. Ir zināms, ka šī fizikālās dezinfekcijas metode tiek izmantota Austrālijā, speciālos apstrādes punktus dezinficējot inventāru no Amerikas peru puves skartām dravām; tādejādi iespējams saglabāt inventāru, tas nav jāsadedzina.

Informācija apkopota no interneta vietnēm:

www.woah.org/fileadmin/Home/eng/Health_standards/aahc/current/chapitre_disinfection.pdf

<https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/disinfection-environments-covid-19>

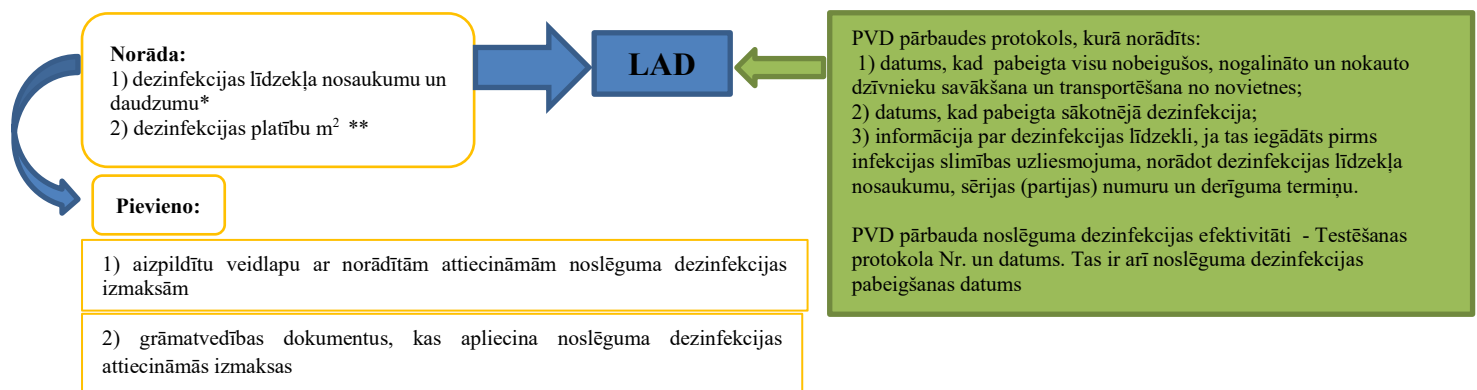
<https://www.cdc.gov/infectioncontrol/guidelines/disinfection/disinfection-methods/index.html>

https://medicine.lv/raksti/dezinfekcija_pme

<https://pelias.lv/service/dezinfekcija/>

<https://www.itla.lv/lv/aktuali/kas-ir-dezinfekcija/>

3.6. Informācija par noslēguma dezinfekciju

*Izlietotā dezinfekcijas līdzekļa daudzumu rēķina par to dezinfekcijas līdzekļa daudzumu, kas izlietots, dezinficējot novietnes grīdas platību vai baseinu platību akvakultūras audzētavā, kurā ir recirkulācijas sistēma vai caurplūdes sistēma.

**Dezinfekcijas platību kvadrātmetros rēķina pamatojoties uz dzīvnieku novietnes grīdas platību vai baseinu platību akvakultūras audzētavā, kurā ir recirkulācijas sistēma vai caurplūdes sistēma. Par grīdas platību uzskatāms dzīvnieku novietnes telpas apakšējā iekšējā seguma (pa kuru staigā) laukums vai akvakultūras baseina (kas atrodas slēgtās telpās) platība. Dzīvnieku novietnes grīdas platības aprēķinam LAD izmanto informāciju par attiecīgo būvi vai telpu grupu no nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas (turpmāk – kadastra informācijas sistēma) vai valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas. Ja kadastra informācijas sistēmā un valsts vienotajā datorizētajā zemesgrāmatā nav pieejama informācija, ko var izmantot dzīvnieku novietnes grīdas platības aprēķināšanai (piemēram, nav būvju kadastrālās uzmērīšanas (inventarizācijas) lietas), tad dzīvnieku novietnes grīdas platības aprēķinam LAD izmanto dzīvnieka īpašnieka sniegto informāciju un dokumentus par dzīvnieku novietnes plānojumu. Dzīvnieku novietnes grīdas platību aprēķina: dzīvnieku novietnes grīdas platums (metri) x grīdas garums (metri) = novietnes grīdas platība (kvadrātmetri). Dzīvnieku novietnes grīdas platībā neiekļauj sienas, starpsienas, griestus, dažādus veidojumus, kanālus, šahtas,

perforētus caurumus, redeles, režģus, korpusus, zemgrīdas telpas, gaisa pievades telpas, svarus, barotavas, barības siles, barības torņus utt. Dzīvnieku novietnes grīdai nosaka lineāros izmērus (m) starp sienu virsmām grīdas līmenī.

Noslēguma dezinfekcija ir dzīvnieku novietnes mazgāšana, tīrīšana un dezinficēšana ar dezinfekcijas līdzekli, lai iznīcinātu slimības ierosinātāju, un dezinfekcijas kvalitātes un efektivitātes kontrole, ko apliecina laboratorisko izmeklējumu rezultāti. Dezinfekcijas kvalitāti un efektivitāti apliecina laboratorisko izmeklējumu rezultāti virsmas nomazgājumu paraugiem, ko noņēmis PVD inspektors.

Noslēguma dezinfekcijai attiecināmās izmaksas ir par:

izlietotajiem tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļiem

Pievieno grāmatvedības dokumentu, kurā ir norādīta cena, un tas ir iegādāts

infekcijas slimības uzliesmojuma un apkarošanas laikā

pirms infekcijas slimības uzliesmojuma

līdzeklis atrodas oriģinālā neatvērtā iepakojumā un ir derīgs paredzētajam piemērojumam (ievērots derīguma termiņš). Persona uzrāda PVD inspektoram līdzekli, kas ir iegādāts pirms infekcijas slimības uzliesmojuma

personālam izmaksāto darba samaksu par laikposmu, kas saistīts tikai ar tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas darbībām, t.i., no sākotnējās dezinfekcijas pabeigšanas datuma līdz noslēguma dezinfekcijas pabeigšanas datumam

Pievieno grāmatvedības dokumentus un dokumentus, kas apliecina informāciju par:

1) iesaistīto personālu, tā darbalaika uzskaiti un

2) personālam izmaksāto darba algu

!!!

Neattiecina tās izmaksas, kas nav saistītas ar tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas darbībām, piemēram, personāla iesaistīšanu novietnes stacionārās infrastruktūras, iekārtu, aprīkojuma un materiālu demontāžā, noņemšanā vai iznīcināšanā, kā arī citas izmaksas, kas saistītas ar personālu, piemēram, slimības pabalsts, atvaļinājuma apmaksa,

Materiāliem, kas nepieciešami tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas darbībām

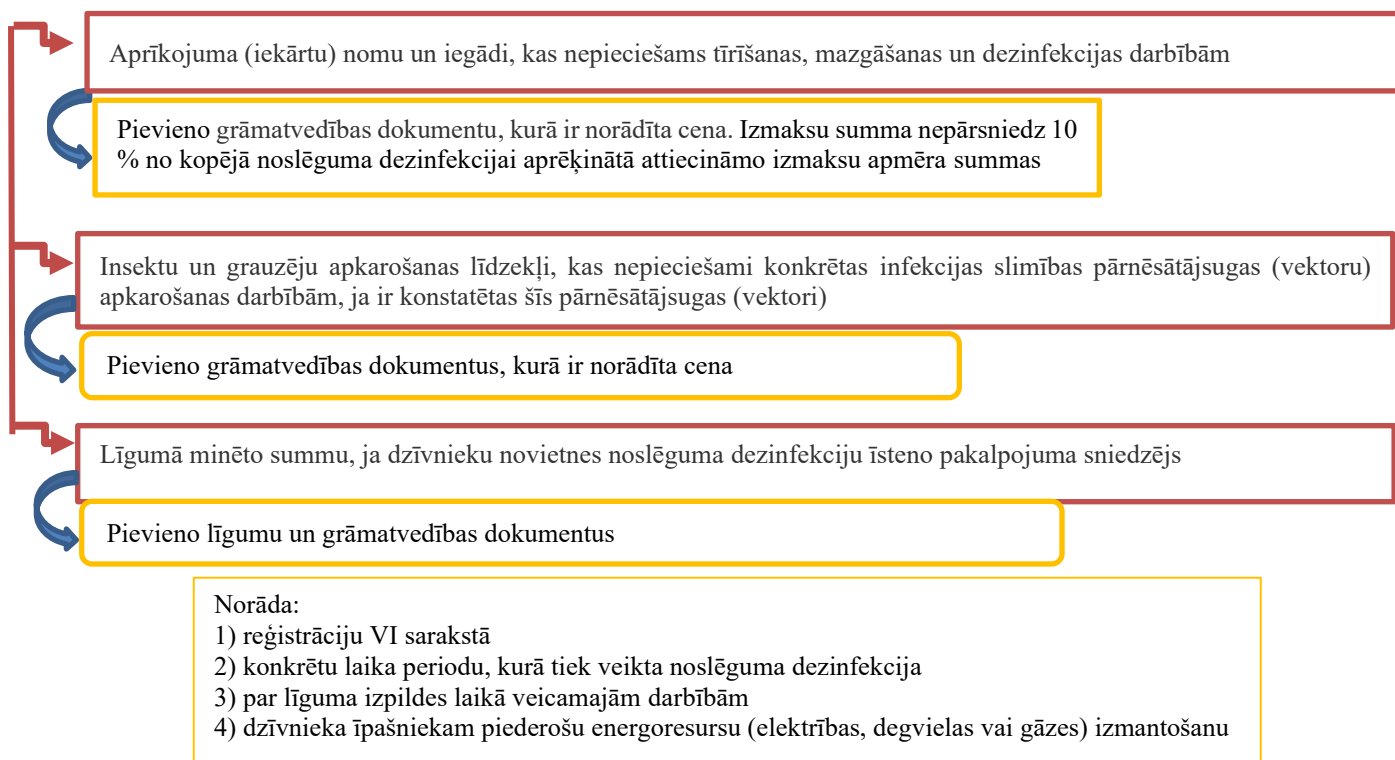
Pievieno grāmatvedības dokumentu, kurā ir norādīta cena, un tas ir iegādāts infekcijas slimības uzliesmojuma un apkarošanas laikā

!!!

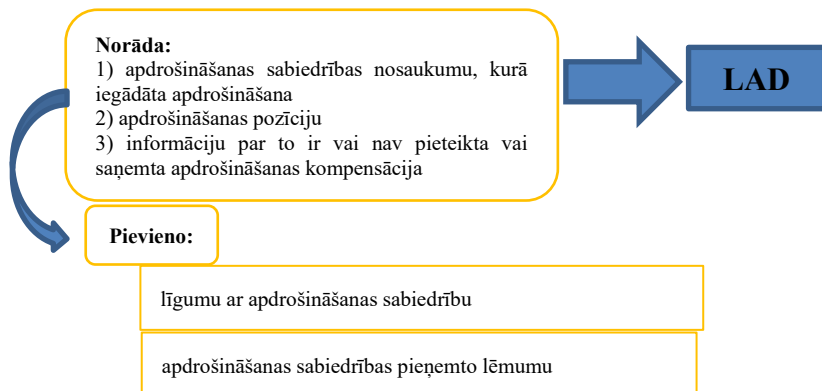
Neattiecina izmaksas par būvmateriāliem (piemēram, dēļiem, ģipškartona un skaidu plāksnēm, skrūvēm, naglām utt.) un aprīkojumu (iekārtām) un tā rezerves daļām

Patērēto elektrību, degvielu vai gāzi

Pievieno grāmatvedības dokumentus un dokumentus, kuros norādīta noteiktajā periodā patērētās elektrības, degvielas vai gāzes uzkaite

3.7. Informācija par apdrošināšanu

3.8. Personas apliecinājums

Persona (ar savu parakstu) apliecina, ka iesniegumā un citos dokumentos sniegtā informācija ir patiesa.

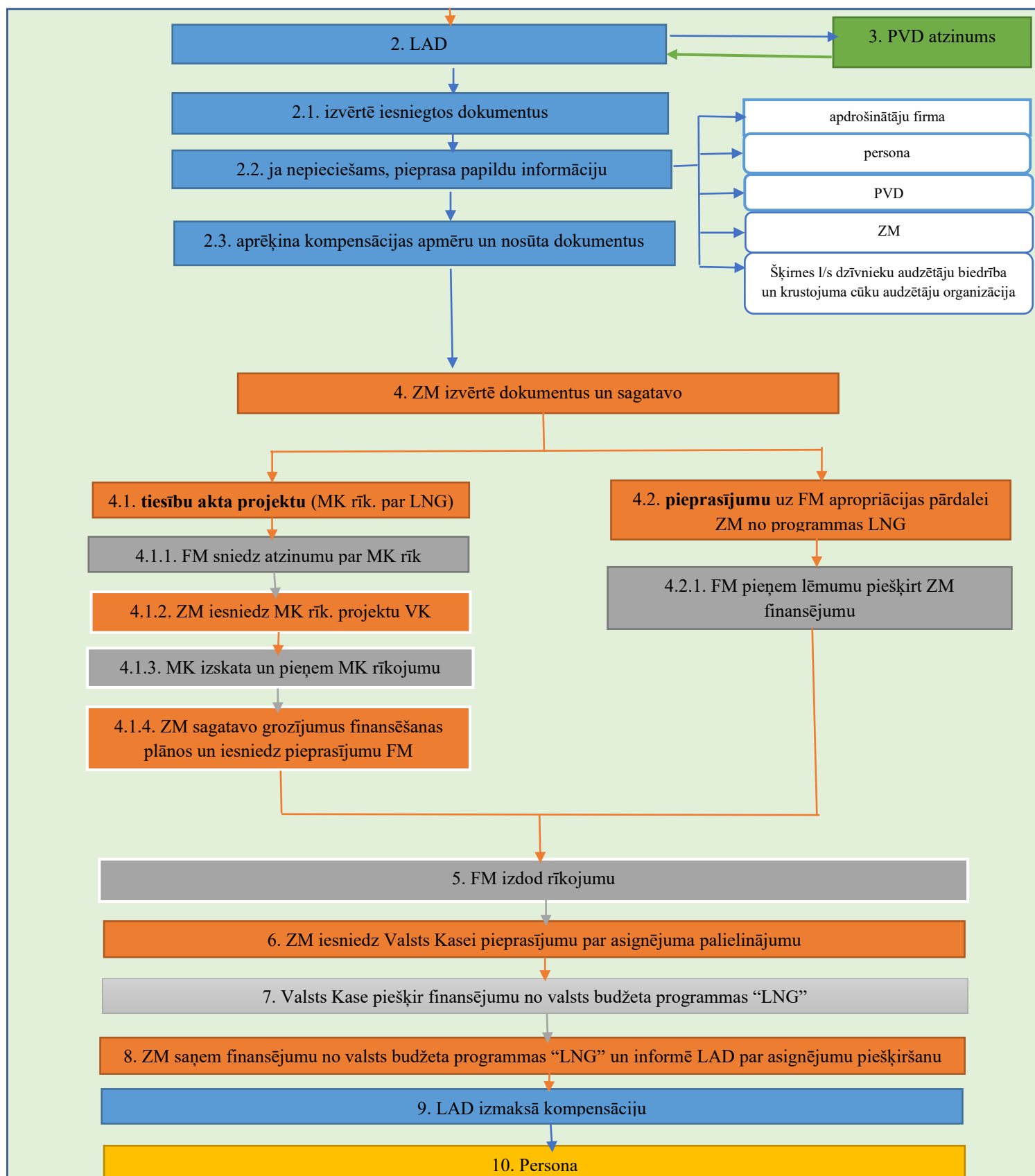
III. Sadarbības kārtība un termiņi

Sadarbības kārtība un termiņi starp valsts iestādēm, apdrošinātāju firmu, dzīvnieka īpašnieku un šķirnes lauksaimniecības dzīvnieku audzētāju biedrību un krustojuma cūku audzētāju organizāciju ir redzama pielikuma shēmā Nr. 1.

Sadarbības kārtība un termiņi

PĒC DZĪVNIEKU NOVIETNES DEZINFEKCIJAS PABEIGŠANAS *

1. Persona (iesniegums kompensācijai)

* pēc dzīvnieku novietnes noslēguma dezinfekcijas pabeigšanas vai sākotnējās dezinfekcijas pabeigšanas, ja dzīvnieku novietnes noslēguma dezinfekciju neveic.

Izņēmums (atkāpe no prasībām) - plašas epizootijas uzliesmojuma gadījumā dzīvnieku īpašnieks var pieprasīt zaudējumu kompensāciju divās atsevišķās reizēs:

- 1) pirmajā reizē pēc sākotnējās dezinfekcijas – par dzīvniekiem, iznīcinātiem dzīvnieku izcelsmes produktiem un reprodutīvajiem produktiem, ja ir pabeigta sākotnējā dezinfekcija;
- 2) otrajā reizē dzīvnieku novietnes noslēguma dezinfekcijas – par iznīcināto dzīvnieku barību, inventāru un dzīvnieku novietnes noslēguma dezinfekciju.